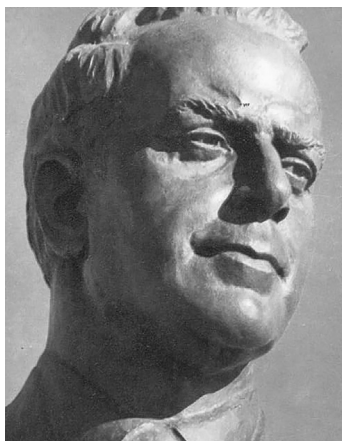

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

Heydər Əliyev

YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

27 sentyabr
2025-ci il,
şənbə
№ 174 (7001)
Qiyməti
60 qəpik

06.00 - 27.09.2020...

4-cü ÇIXIŞ...

Dünyanın ən ali kursüsündə qalib Lider qüruru!

Bax səh. 2

Nyu-Yorkda mötəbər təqdimat

Bax səh. 2

3-cü Beynəlxalq Statistika Forumu başa çatıb

Bax səh. 4

**Azərbaycan və
Böyük Britaniya arasındakı
münasibətlər inkişaf edir**

Bax səh. 5

**BMT tribunasında
gender bərabərliyi!**

Bax səh. 5

**Ağ Evdə
2 saat 15 dəqiqəlik
müzakirə...**

Bax səh. 6

**Avropa Bankından
nikbin proqnoz**

Bax səh. 6

**Soros Fondunu
USAİD-in taleyi
gözləyir**

Bax səh. 7

**Gəzmək, görmək,
kəşf etmək!**

Bax səh. 7

Dünyanın ən ali kürsüsündə qalib Lider qüruru!

4-cü ÇIXIŞ...

Qələbəni və sülhü təmin etməyin Azərbaycan nümunəsi

Nyu-Yorkda BMT Baş Assambleyasının 80-ci sessiyasında ayrı-ayrı ölkələrin təmsilçiləri müxtəlif baxış bucaqlarından çıxış ediblər. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı isə xüsusi diqqət çəkir. Bununla bağlı qısa şəkildə belə bir fikir ifadə etmək mümkündür: Dövlətimizin başçısının dünyanın ən ali kürsüsündəki çıxışı qalib Liderin qürurunu və beynəlxalq birlik qarşısında məsuliyyətini nümayiş etdirdi. Bu qürur Onun titanik səyləri sayəsində yaratdığı və ölkənin, bütün regionun taleyi baxımından müstəsna önəm daşıyan reallıqlardan qaynaqlanır. Dövlətimizin başçısının məsuliyyəti isə bilavasitə son vaxtlarda meydana çıxan qlobal çağırışlarla bağlıdır. İndi dünya çox həssas bir dönmədən keçir. Azərbaycan Prezidenti BMT tribunasından dünyaya o mesajı verdi ki, bəşəriyyətin gələcəyi həm də liderlərin mövqeyindən, ədalətli yanaşmalarından asılıdır.

Tarixi ədalətin və beynəlxalq hüququn təntənəsi

Azərbaycan Prezidentinin BMT Baş Assambleyasının 80-ci sessiyasındakı bu dəfəki çıxışı Onun dünyanın ali kürsüsündə birbaşa etdiyi sayca dördüncü çıxışıdır. Dövlətimizin başçısının BMT tibunasından bundan əvvəlki birbaşa çıxışları 2004, 2010 və 2017-ci illərə təsadüf edib. Bu çıxışları müqayisə etdikdə onların məzmununda və ritorikasında kəskin fərqlər olduğu görünür. Bunu Prezident İlham Əliyevin Özü də açıq şəkildə bildirib. Dövlətimizin başçısı BMT Baş Assambleyasının 80-ci sessiyasındakı çıxışına belə başlayıb: “Uzun illər ərzində mən bu kürsüdən Azərbaycana qarşı törədilmiş təcavüz, işğal və ədalətsizlik faciələri barədə danışmışam. Bu gün isə qələbəyə və sülhə aparan uzun yolu müdüzən, Azərbaycan tarixində yeni dövrədən, Vətən müharibəsi ilə işğala necə son qoyulduğundan, sülhü siyasi vasitələrlə necə təmin etməyimizdən danışacağam”.

Bəli, Azərbaycan müstəqilliyinin ilk illərindən işğala məruz qal-

an və bu təcavüzün ağır nəticələrini yaşamaq məcburiyyətində qalmış bir dövlətdir. Ötən əsrin doxsanıncı illərinin əvvəllərində qonşu Ermənistan havadarlarının dəstəyi ilə Azərbaycana qarşı ədalətsiz müharibəyə başladı və torpaqlarımızın 20 faizini zəbt etdi. Ölkə ərazisinin bir hissəsində azərbaycanlılar etnik təmizləməyə məruz qaldılar. O dövrdə iqtisadiyyatı zəif olan ölkəmiz bir milyondan artıq qaçqını və məcburi köçküni qarşılamaq məcburiyyətində qaldı. Bu, əsl humanitar fəlakət idi.

Təxminən otuz il ərzində beynəlxalq birlik təcavüzkarı cəzalandırmaq üçün qətiyyətli addımlar atmadı. BMT Təhlükəsizlik Şurası 1993-cü ildə Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan ərazilərindən qeyd-şərtsiz çıxarılmasını özündə ehtiva edən dörd qətnamə qəbul etsə də, onların icrası təmin olunmadı. Bunun məntiqi izahı yoxdur. Sual yaranır: Nə üçün bəzi hallarda BMT-nin qərarları çox operativ şəkildə həyata keçirildiyi

halda, işğalçı Ermənistan üç onillik ərzində hər hansı bir cəza mexanizmi tətbiq olunmadı?

Götürək, keçmiş Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə tənzimlənməsi məqsədi ilə 1992-ci ildə yaradılmış ATƏT-in Minsk qrupunun fəaliyyətini. Burada daha çox qurumun fəaliyyətsizliyindən danışmaq yerinə düşərdi. Minsk qrupu üç onillik ərzində öz missiyanı işğal məhsulu olan keçmiş status-kvonun saxlanılmasında gəvürdü və aparılan danışıqlarda daim işğalçı ilə təcavüzə məruz qalan tərəf arasında bərabərlik işarəsi qoyulmağa çalışdı. Bu, ədalətli, obyektiv yanaşma deyildi və beynəlxalq hüququn açıq-aşkar pozulması demək idi. Cəzasız qalan Ermənistan-dan isə “yeni ərazilər uğrunda yeni müharibə” iddiaları eşidilirdi.

Münaqişənin dinc yolla nizamlanmasına çalışan Azərbaycan Prezidenti aparılan danışıqlarda baş verənləri beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırır və təcavüzkarın cəzalanmasını tələb edirdi. Prezi-

dent İlham Əliyev İkinci Qarabağ müharibəsindən əvvəl BMT-də işğal faktından sonuncu dəfə 2020-ci ilin 21 sentyabrında - qurumun 75 illiyinə həsr edilmiş video formatda keçirilən Yüksək Səviyyəli İclasında bəhs edib. Yenə də Azərbayca-

nın narahatlığına məhəl qoyulmayıb. Belə olanda Azərbaycan BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə uyğun olaraq işğalçıni özü cəzalandırmaq məcburiyyətində qaldı və 44 günlük müharibədə bunu layiqincə etdi. Müharibədə Müzəffər

Ordumuz Ermənistanın silahlı qüvvələrini tam kapitulyasiyaya uğratdı və ərazi bütövlüyümüz hərbi-siyasi yolla təmin olundu. Bu, tarixi ədalətin və beynəlxalq hüququn təntənəsi idi.

Beş təməl prinsipinə əsaslanan sülh prosesi

Dünya tarixindən bəllidir ki, müharibənin qalib tərəfi olan dövlət qarşı tərəfə öz şərtlərini dikte edir. Qalib Azərbaycan bu ənənəni də pozmaqla müharibə başa çatdıqdan dərhal sonra heç bir ilkin şərt irəli sürmədən sülh təşəbbüsündən çıxış etdi. Cənubi Qafqaz üç onillik ərzində müharibə riskləri ilə üzləşməli idi. Qalib Azərbaycan özünün qətiyyətli iradəsini, sülhə sadiqliyini ortaya qoydu: Müharibə səhifəsini bircəlik bağlamaq və gələcəyə baxmaq lazımdır. Əldə olunan Qələbə sayəsində davamlı sülh, təhlükəsizlik və əməkdaşlıq üçün fundamental zəmin yaranmışdı və bu fürsət reallığa çevrilməli idi.

Postmüharibə dövründə Azərbaycan məhz bu mövqedən çıxış

edir. Ölkəmizin müharibə başa çatandan sonra qarşı tərəfə ünvanladığı beş bənddən ibarət sülh paketi sırf beynəlxalq hüquq və prinsiplərə pozmaqla müharibə başa çatdıqdan dərhal sonra heç bir ilkin şərt irəli sürmədən sülh təşəbbüsündən çıxış etdi. Cənubi Qafqaz üç onillik ərzində müharibə riskləri ilə üzləşməli idi. Qalib Azərbaycan özünün qətiyyətli iradəsini, sülhə sadiqliyini ortaya qoydu: Müharibə səhifəsini bircəlik bağlamaq və gələcəyə baxmaq lazımdır. Əldə olunan Qələbə sayəsində davamlı sülh, təhlükəsizlik və əməkdaşlıq üçün fundamental zəmin yaranmışdı və bu fürsət reallığa çevrilməli idi.

Artıq postmüharibə dövründə Azərbaycanın təşəbbüsü ilə başlanan sülh yaratma prosesi məntiqi sonluğuna çatmaq üzrədir. Cari il avqustun 8-də Vaşinqtonda, Ağ Ev-

də, dünyanın bir nömrəli ofisində ABŞ Prezidenti Donald Trampın şahidliyi ilə Azərbaycan və Ermənistan liderləri mühüm razılaşmaların yer aldığı birgə Bəyanatla çıxış etdilər. Eyni zamanda, hər iki ölkənin xarici işlər nazirləri yekun sülh sazişini parafladılar və Minsk qrupunun de-yure ləğvi ilə bağlı ATƏT-ə müraciət ünvanladılar.

Beləliklə, uzun illərdən sonra Cənubi Qafqaza sülh gəlir. Artıq Vaşinqton razılaşmalarına uyğun olaraq Minsk qrupunun ləğvi ilə bağlı qərar çıxarılıb. Bu isə o anlamə gəlir ki, artıq keçmiş Dağlıq Qarabağ münaqişəsi beynəlxalq gündəlikdən tamamilə çıxarılıb və dünya Azərbaycanın sülh gündəliyini qəbul edir.

Mübariz ABDULLAYEV

Nyu-Yorkda mötəbər təqdimat

Prezident Azərbaycanın yaratdığı yeni geoiqtisadi reallıqları dünyaya çatdırdı

Prezident İlham Əliyev sentyabrın 25-də Nyu-Yorkda BMT Baş Assambleyasının 80-ci sessiyasında çıxışı zamanı səsləndirdiyi mühüm fikirlər dünyanın ən nəhəng platformasında növbəti dəfə Azərbaycanın siyasi-iqtisadi nüfuzunu, beynəlxalq arenada etibarlı tərəfdaş olduğunu və layiqli mövqeyini nümayiş etdirdi. Cənab Prezident Cənubi Qafqaz regionun lideri olan Azərbaycanın təşəbbüskar və etibarlı tərəfdaş, enerji, nəqliyyat və logistika sahələrində daim yeniliklər gətirən, uğurlar əldə edən ölkə kimi həyata keçirdiyi layihələrə diqqət çəkdi. Dövlətimizin başçısı bu il avqustun 8-də Vaşinqtonda ABŞ, Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin iştirakı ilə sülh müqaviləsinin mətninin paraflanmasına və Ermənistanın Baş naziri ilə imzalanmış Birgə Bəyanata toxunaraq həmin sənədlərin icrası istiqamətində aparılan davamlı səylərin nəticəsi olaraq regionda yeni siyasi və iqtisadi ab-havanın formalaşdığını xatırladı. Bəyan olunduğu kimi bu sənədlə regional bağlantılar davamlı sülh istiqamətində baxışlarımızın əsasını təşkil edir. Bu fikirlər bir daha ona dəlalət edir ki, Azərbaycanın yaratdığı yeni geosiyasi reallıqlar Cənubi Qafqaz regionunda yeni təhlükəsizlik və əməkdaşlıq quruculuğunu formalaşdırır və yeni münbit imkanlar Azərbaycan və Ermənistanla iqtisadi bağlantıları təşviq etməklə, digər bölgə ölkələrini də cəlb edən və geniş tərəfdaşlığa dəvət edir.

Zəngəzur dəhlizi regional bağlantıları möhkəmləndirəcək

Vaşinqton Sammitinin mühüm nəticələrindən biri də Zəngəzur dəhlizində maneəsiz keçidi təmin edəcək və regional bağlantıları möhkəmləndirəcək “Beynəlxalq Sülh və Rifah naminə Tramp Marşrutu”dur. Bu layihə Orta Dəhlizin ən mühüm seqmentinə çevrilməklə bölgədə nəhəng logistika habi formalaşdıracaq.

Prezidentin toxunduğu digər mühüm bir istiqamət Azərbaycan və ABŞ arasında başlanan yeni münasibətlərə bağlıdır. Vurğulandığı kimi Vaşinqton Sammiti, Azərbaycan-ABŞ münasibətlərində yeni mərhələnin başlanmasına işarədir. Azərbaycanla Birləşmiş Ştatlar arasında Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyasının hazırlanması məqsədilə Strateji İşçi Qrupunun yaradılması haqqında iki hökumət arasında Anlaşma Memorandumunun imzalanması siyasi, iqtisadi, enerji, regional bağlantılar, müdafiə, təhlükəsizlik və

digər sahələrdə tərəfdaşlıq üçün yeni üfüqlər açır. Eyni zamanda, Prezident Trampın 1992-ci ildə Azadlığa Dəstək Aktına 907-ci düzəliş şəklində Azərbaycana qarşı tətbiq olunmuş sanksiyaların icrasını dayandırması qərarı da tarixi addımdır. Bir sözlə, Azərbaycanla ABŞ arasında münasibətlər strateji tərəfdaşlıq müstəvisinə qalxmıqla, hazırda iqtisadi-ticarət-investisiya və digər sahələrdə əlaqələrin genişləndirilməsi üçün böyük imkanlar yaranır.

Azərbaycan boru kəməri ilə qaz nəql edən ölkələr sırasında birinci yeri tutur

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın öz maliyyə gücü ilə azad ərazilərdə həyata keçirdiyi nəhəng quruculuq işlərinə diqqət çəkərək rifah və inkişafın yol xəritəsi olan “Böyük Qayıdış” Programı çərçivəsində dayanıqlı məskunlaşmanın təmin edildiyini, 50 mindən çox insanın yaşadığını qeyd etməklə bu bölgənin artıq iqtisadi-sənaye mərkəzinə çevrildiyinin mesajını verdi.

Azərbaycan Prezidenti ölkəmizin təşəbbüskarlığının digər bir nümunəsi olan iqlim fəaliyyəti konsepsi-

yasının bəşəri və qlobal əhəmiyyətinə də toxunaraq bu istiqamətdə əldə edilmiş sayısız nailiyyətləri xatırladı. COP29-a ev sahibliyi edən ölkəmiz bütün tərəflərin, xüsusən də inkişaf etməkdə olan ölkələrin səslərini eşidilməsini təmin etməklə, iddialı və balanslı nəticələrə yönəlmiş danışıqlara rəhbərlik etdi, nəticəsiz konkret sazişlərin imzalanmasını, qlobal Cənubun və iqlim maliyyə-sindən sıxıntı keçirən digər ölkələrin dayanıqlı maliyyə fondunun təsis olunmasını təmin etdi. Çoxsaylı nai-

liyyətlərdən ən mühümünü kimi Yeni Kollektiv Kampaniya Hədəfinin qəbul olunması 2035-ci ilə qədər inkişaf etmiş ölkələrə illik 100 milyard dolları məbləğində ilkin iqlim maliyyə-ləşdirmə hədəfini hər il ən azı 300 milyard dollarına çatdırmağı nəzərdə tutur.

Azərbaycan bir çox ölkələrin enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində özünü etibarlı və əvəzlənməz tərəfdaş kimi təsdiqləyib. Şəxsləndirilmiş neft və qaz kəmərləri va-

sitəsilə Xəzər regionunun beynəlxalq bazarlara birləşdirilməsində strateji rol oynayır. Hazırda ölkəmiz 14 ölkəyə təbii qaz ixrac edir və bununla Azərbaycan boru kəməri vasitəsilə qaz təmin edən ölkələrin sırasında dünyada birinci yeri tutur. Bu, Avropada və onun hüduqlarından kənarda enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində və təchizat marşrutlarının şəxsləndirilməsində bizim strateji rolumuzu əks etdirir. Bundan əlavə, Suriyanın enerji təchizatı, infrastrukturun inkişafı və münaqişədən sonra yenidənqurma işlərinə töhfələr verir.

Ölkəmiz inkişafın yeni dövrünə qədəm qoyub

Azərbaycan, həmçinin Günəş, külək və su elektrik enerjisi kimi bərpaolunan enerji mənbələrinə böyük sərmayələr cəlb edir. Eləcə də bölgənin nəqliyyat xəritəsinin dəyişməsində təşəbbüskar və lider dövlətdir. Şərq-Qərb və Şimal-Cənub dəhlizləri kimi bağlantı layihələrinin, Orta Dəhlizlə yuxdaşmalarının gücünü artırır. Həmçinin, rəqəmsal bağlantılar sahəsində əməkdaşlıq üçün böyük potensialları səfərbər edir, “Rəqəmsal İpək Yolu” kimi əhəmiyyətli layihə vasitəsilə rəqəmsal transformasiya təşəbbüsünü irəlilədir, Xəzər dənizinin dibi ilə qabaqcıl fiber-optik kabel şəbəkəsinin qurulmasında liderlik edir. Azərbaycan inkişaf etmiş dövlət

kimi heç bir xarici maliyyə institutundan asılı deyil, xarici borcun ÜDM-in cəmi 6,5 faizini təşkil edir. Eyni zamanda, respublikamız əlverişli investisiya mühitinə malikdir. Bunun nəticəsidir ki, dünyanın aparıcı beynəlxalq reyting agentliyi olan “Moody’s” və “Fitch” Azərbaycanın reytingini artırır. Azərbaycan hazırda inkişafın yeni bir dövrünə qədəm qoyub. Prezident İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi biz həm müharibəni udduq, həm də sülhü qazandıq. Bu mühüm amillər ölkəmizin yüksək intibah mərhələsinə doğru uzunmüddətli hədəflərinə çatmasında əsaslı rol oyanamaqdadır.

ELBRUS CƏFƏRLİ

06.00 - 27.09.2020...

Böyük Zəfərə gedən yolun 1-ci günü

Bu gün ölkəmizdə tarixi bir gündür - Anım Günüü qeyd edirik. 27 sentyabr 2020-ci ildə başlayan və 44 gün davam edən Vətən müharibəsində ağır artilleriya atəşləri nəticəsində uşaqlar, qadınlar və qocalar daxil olmaqla ümumilikdə 94 mülki şəxs öldürülmüş, 400-dən çox mülki şəxs yaralanmış, eyni zamanda, 3 minədək Azərbaycan əsgəri şəhid olmuş, mindən çox əsgər yaralanmış, 6 nəfər itkin düşmüşdür. Azərbaycan xalqına böyük Zəfərin sonsuz qürurunu yaşadan şəhidlərimizin ruhları həmişə Vətən göylərində olacaq. Biz onların əziz xatirəsini qəlbimizdə əbədi yaşadacağıq. Prezident İlham Əliyev 2 dekabr 2020-ci il tarixində “Azərbaycan Respublikasında Anım Günüünün təsis edilməsi haqqında” Sərəncam imzalayıb. Həmin sənədə əsasən 27 sentyabr ölkəmizdə Anım Günü kimi müəyyənləşdirilib. Bu tarix 44 günlük Vətən müharibəsində igid əsgər və zabitlərimizin misilsiz şücaəti sayəsində qazanılan Zəfərə gedən yolun başladığı günü simvolizə edir.

Ermənistanın ardıcıl təxribatları müharibəni qaçılmaz edirdi

Prezident İlham Əliyev zamanı dəyərləndirən və həmihiid strateji önəm daşıyan qərarları vaxtında verən müdrik Liderdir. 2020-ci il sentyabrın 27-də Vətən müharibəsinin başlaması ilə bağlı müvafiq qərar da belə verilmişdi. Dövlətimizin başçısının bildirdiyi kimi, müharibəni əvvəl başlamaqla tələsə, daha sonra başlamaqla gecikə bilirdik.

Burada ilk növbədə torpaq itkilərinə məruz qalan Azərbaycanın müharibəyə tam hazır olması amilini qeyd etmək yerinə düşər. Böyük siyasətçi Heydər Əliyev zamanında uzaqgörənlik nümayiş etdirməklə 1994-cü ilin may ayında Ermənistanla atəşkəs müqaviləsinin imzalanmasına nail olmuşdu. Bu da tarixi bir addım idi. O dövrdə Azərbaycanın müstəqilliyi kövrək idi. İqtisadiyyatımız tənzəzlə uğramışdı, ordu tam formalaşmamışdı. Belə vəziyyətdə müharibənin davam etdirilməsi daha ağır nəticələrə gətirib çıxara bilərdi. Atəşkəs işğala məruz qalan Azərbaycana toparlanmağa, güc yığmağa imkan yaratdı və bu fürsətdən lazımcına istifadə olundu. Son iyirimi ildən artıq müddətdə Prezident İlham

Əliyevin qətiyyətli siyasi iradəsinə uyğun olaraq sülh danışıqları davam etdirilməklə yanaşı, həm də iqtisadiyyat gücləndirildi və bu əsasda müasir, yüksək döyüş qabiliyyətinə malik ordu formalaşdırıldı. İkinci Qarabağ müharibəsindən əvvəl baş verən Aprel döyüşlərində, Cünnüt əməliyyatlarında əldə olunan qələbələr onu göstərirdi ki, Azərbaycan Ordusu onun qarşısında duran əsas vəzifəni yerinə yetirməyə - ölkənin ərazi bütövlüyünü tam təmin etməyə hazırdır.

Müharibəni şərtləndirən və qaçılmaz edən digər amil isə Ermənistanın iki ölkə arasındakı şerti sərhədlər və keçmiş təmas xətti boyunca təxribatların miqyasını genişləndirməsi, yeni müharibə hazırlıqları görməsi idi. Beynəlxalq təşkilatlardan, güc mərkəzlərindən sört təpki görməyən, işğalçılıq siyasəti cəzasız qalan Ermənistan “yeni ərazilər uğrunda yeni müharibə” ritorikasından çıxış edir və nəzarətində olan Azərbaycan ərazilərinin bir qismini da geri qaytarmayacağını bildirirdi.

2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistan silahlı qüvvələri növbəti dəfə genişmiqyaslı təxribat törədərək cəbhəboyu zonada yerləşən Azərbaycan Ordusunun mövqelərini və yaşayış məntəqələrini iriçaplı silahlar, minaatanlar və müxtəlif çaplı artilleriya qurğularından intensiv atəşə tutub. Düşmənin qəti şəkildə cavab vermək, onu cəzalandırmaq məqamı gəlmişdi və Azərbaycan rəhbərliyi tərəfindən müvafiq qərar verildi. İkinci Qarabağ müharibəsi 2020-ci il 27 sentyabr tarixində səhər saat 06:00-da başladı. Bu, Azərbaycanın apardığı ədalətli müharibə idi.

Müharibənin ilk günündə

Sentyabrın 27-də Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Təhlükəsizlik Şurasının iclası keçirilib. Dövlətimizin başçısı iclasda çıxış edib. Çıxışında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin əks-hücum əməliyyatlarının başlamasına aydınlıq gətirən dövlətimizin başçısı bizim mübarizəmizin haqq mübarizəsi olduğunu və xalqın Ordunu dəstklədiyini diqqətə çatdırıb.

Müharibənin ilk günündə Prezident İlham Əliyev ölkədə “Hərbi vəziyyət elan edilməsi haqqında” Fərman imzalayıb. Elə həmin gün Milli Məclisin iclası keçirilib. İclasda Milli Məclis “Hərbi vəziyyət elan edilməsi haqqında” Azərbaycan Prezidentinin Fərmanının təsdiq edilməsi barədə qərar qəbul edib.

birgə bəyanat yayıblar. TŞ-nin iclasındakı çıxışında cəmiyyətimizdəki yüksək həmrəyliyə diqqət çəkən dövlətimizin başçısı vurğulayıb: “Qütiyyət dəyə bilərəm ki, - bu gün səhər mən bütün bölgələrdən, cəbhəyəni bölgələrdən məlumat almışam, - Azərbaycan vətəndaşları cəsarət göstərirlər, hər kəs öz yerindədir, ordumuza, dövlətimizə hər an dəstək verməyə hazırdırlar və bunu edirlər”.

maqda davam edirdi. Tez-tez təxribatlara əl atılırdı. Bütün bu təxribatların qarşısının alınması, üçtərəfli Bəyanatın müddəalarının icrasının təmin olunması, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası quruluşunun bərpa edilməsi məqsədilə Azərbaycan 2023-cü il sentyabrın 19-da bölgədə lokal xarakterli antiterror tədbirlərinə başladı. Bu əməliyyatlar uğurla baş tutdu. Cəmi 23 saat 43 dəqiqə ərzində erməni separatçıları ağır bayraq qaldırmağa məcbur oldular

Mübarizə FEYİZLİ

MEYDAN SAVAŞIMIZ - “DÖVLƏT MƏNİM, ORDU MƏNİM, YURD MƏNİM”

Böyük zəfəri bizə qazandıran 44 günlük müharibənin başladığı nöqtədir 27 sentyabr. Azad olunan Qarabağ, fəth olunan Şuşa, işğalçıdan təmizlənən Vətən torpağı! Xeyallarımızın gerçəkləşdiyi möhtəşəm 2020-ci il! Bu bir il ərzində bizə “yuxu əhvalı” kimi görünən zəfər müjdəmizin belkə də ən ağlasığmaz tərəfi budur: 30 ilin həsrət əlovunun 44 gün məcrasında bitməsi... Amma nəzərə alanda ki, bura gətirən yolun məfkurə mücadilələri, ideoloji savaşıları zaman-zaman Ali Baş Komandan İlham Əliyevin dövləti təfəkkür, siyasi səriştə və intellekt miqyasının gücü sayəsində daim diri qalmışdı, fəhm etmək o qədər də çətin olmaz. 27 sentyabr başlanğıc üçün bir an idi. O anın gəlişini gerçəkləşdirən əməllər sırası var tarixdə və yüzillər keçsə də, tarix hər zaman bu gerçəkliyin üslubunda danışacaq bizimlə. Hansı gerçəklik?

İlham Əliyevin 2008-ci ildə Bakıda İstiqlal Beyannaməsini abidələşdirməsi, Azərbaycanda türk qanlı, İslam imanlı, Avropa fikirli bayrağımız üçün Bayraq meydanlarını qurması, 2018-ci il Azərbaycan “Cümhuriyyət ili” elan etməsi onun beynəlxalq siyasi platformasının mükəmməl humanitar təməlləri kimi böyük əməl cizgiləri kəsb eləyir. Qələbə

mövqeyi seçməyə məhkum edilmiş bizlər! Əvvəzində, dəfələrlə pozulan atəşkəs, öldürülən uşaqlar, əsgərlər, dağıdılan yurd yerləri! Hələ ikinci Qarabağ savaşına başlamışdı. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın “Rəsulzadənin nasistlərlə əməkdaşlığı olub” kimi əsassız ittihamlarla çıxışı, Tovuz hadisələri, atəşlərin dəfələrlə pozulması bizim üçün səbrin sonu, onlar üçün sonun başlanğıcı oldu. ***

44 günlük savaş bütün mənə-lərdə Vətən müharibəsi oldu. Millət kükrəyən emosiyası, əsgərlər fədai ruhu, Ali Baş Komandan səriştə və diplomatik əzmi ilə meydana idi. Ölkədəki siyasi partiyalar da bu ali məram ətrafında ilk dəfə idi ki, birləşmişdi. M.Ə.Rəsulzadənin müstəqilliklə bağlı təmsil etdiyi siyasi təmayülə münasibətdə həssaslıqla ifadə etdiyi belə bir fikri var: “Azərbaycan dövr-i istiqlalına bolşeviklər müsəvat dövrü deyirlər. Fəqət xalq bu dövrə Azərbaycan dövrü deyir”.

Bəli, 44 günlük müharibə də bizim üçün ayrılıqda hansısa partiyanın deyil, onların birgəliyinin gücündən hasilə gələn Azərbaycan dövrüdür. Yalnız ölkə daxilində deyildi bu birlik. Bütün türk dünyası bu savaşda yanımızda idi. Bu qələbə türk milli şüurunun qələbəsi idi. İlham Əliyev Müzəffər

nu. Sonra 1915-ci il Çanaqqala savaşı. Sonra 1922-ci il. Sakarya müharibəsi. Və nəhayət, 2020-ci il. Qarabağda Azərbaycanın Vətən müharibəsi. Bu mənada, İlham Əliyevi yalnız Alparslan, Fətəh, Ənvər paşa və Atatürklə müqayisə etmək olar. Hətta savaş üslubları, savaş ritorikaları da bəzən üst-üstə düşür”.

Sakarya müharibəsi zamanı “Səddi-müdafə yoxdur, səddi vətən vardır” deyəni Atatürk kimi, İlham Əliyev də “status-kvo yoxdur, təmas xətti yoxdur, onu biz ləğv etdik” dedi”. ***

1918-ci ildə qazandığı müstəqilliyini qoruya bilməyən Azərbaycan neçə onillikdən sonra yenidən istiqlalına qovuşdu, Azərbaycan beynəlxalq arenada tanındı, rəhbəri dünya liderləri ilə bir araya gəldi. 30 il əvvəl torpaqlarını itirən Azərbaycan beş il əvvəl, 44 günlük müharibə ilə ərazi bütövlüyünü, iki il əvvəl isə birgünlük antiterror əməliyyatları nəticəsində suverenliyini bərpa etdi. Bütün bu qələbələr ilk növbədə, bütövlük əmalına sadıqlıqla, bütün təzahürələrində bu əmalə sadıq qalmaqla qazanıldı. Diqqət ələsək görürük ki, Ümummillə lider Heydər Əliyev ölkəyə rəhbərlik etdiyi bütün zaman kəsirlərində Azərbaycan idealiını tam vürğusuna

bəmin genetik kodlarını daşıyan bu sıranı istənilən qədər artırmaq olar. Əlimərdən bəy Topçubaşovun Parisdəki məzarını ziyarətə gah halına gətirməsi, Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin, Əlimərdən bəy Topçubaşovun, Fətəli Xan Xoyskinin, böyük ideoloq, bayrağımızdakı triadanın müəllifi Əli bəy Hüseynzadənin ölkə miqyasında və dövlət səviyyəsində yubileylərinin keçirilməsinə, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Ensiklopediyasının nəşrinə rəvac verməsi də həmin humanitar düşüncə strategiyasının gerçəkliyi sırasındadır. Bunlar Prezident İlham Əliyevin fikir həyatımızda oynadığı müstəsna məqamlardır. Ümummillə lider Heydər Əliyevin varisi olaraq bir mühüm qaydanı dərin-dən bildirdi İlham Əliyev: millət öz istiqlalını qoruduğu müddətdə içindəki gücə qəddər sönmür. Buna görə də döyüşgərəkli idi bu fərmanlara imza atmaq! Xalqa istiqlal təlimi ilə aşılanan yurd sevgisini ötürüb lazımı anda onu milli varlığımızın xilasını hərəkətində orduya çevirmək! ***

Milli-xroniki və tarixi anomaliyaya çevrilmiş erməni məkrinin klassik modeli bu illər ərzində heç dəyişmədi. Son yüz ildə dəfələrlə qabaran bu məkrin fəsadları - ardıcıl gətirdiyi bəlahər, qan və göz yaşları aramsız oldu. Həm də ona görə oldu ki, yaddaşdan nəticə çıxara bilmədik. Əsrin sonunda yenə eyni ssenari, eyni təcavüz və işğal prosesləri. 30 ilə yaxın aciz bir durumda buraxılıb gözləmə

ilə qoruyub yaşada biləcəyi qutsal anlayışa çevirmişdir. Onun yolunu ləyaqətlə davam etdirən İlham Əliyev də energetik passionarlıqla həm tarixi-kulturoloji, həm də hərbi-siyasi kontekstdə həmin ideali tarixin ən dramatik və xao-tik dalğalarından zədəsiz çıxarmağa müvəffəq oldu. Ən yeni Azərbaycanın modeli, onun modern fəlsəfəsinin idrakı addım-addım gedilən bu yolların üfüqündə idi. Qafqazın nüvəsindən qalib dövlət kimi doğulan Azərbaycan indi Ali Baş Komandanın əzmi ilə özünü yenidən yaratmaqla, qurmaqla, dünyanın qlobal siyasət meydanında fundamental strateji mövqeyi ilə görünməklə yeniliklərə imza atmaqdadır. Bu, artıq öz tarixinin və taleyinin sahibi olan ölkə liderinin açdığı meydan savaşdır. Türkün böyük şairlərindən olan Niyazi Yıldırmın Gənçosmanoğlu demiş, “dövlət mənim, ordu mənim, yurd mənim”!

Bu fərqli rakurslarla, cəsarət və düşüncə dalğası ilə yeni siyasi və milli-mənəvi arxitekturanın əsası qoyulacağı mütləqdir!

ELNARƏ AKİMOVA, Milli Məclisin deputatı, YAP İdarə Heyətinin üzvy, filologiya elmləri doktoru

Xalqın, cəmiyyətin dövlət və Ordu ilə sıx həmrəyliyi

Müharibə ölüm-itim, qan-qada, məhrumiyətlər deməkdir. Ancaq Vətən müharibəsi başlandı Azərbaycan cəmiyyətində bir sevinc hiss olunurdu. İnsanlar, nəhayət, torpaqlarımızın işğaldan azad ediləcəyinə böyük ümidlərinə ifadə edirdilər.

Təsədüfi deyil ki, müharibənin ilk günündən Azərbaycan xalqı Prezidentə, Ordumuza güclü dəstək nümayiş etdirdi. Sentyabrın 27-də xarici ölkələrdə yaşa-

yan azərbaycanlılar bəyanat yayıblar. Qeyri-hökumət təşkilatlarının qəbul etdikləri müraciətdə vətəndaş cəmiyyəti təsisatlarının təmsilçiləri Ali Baş Komandanımızın və Ordumuzun yanında olduğunu bildirdilər. Eyni zamanda, 500-dən çox QHT beynəlxalq təşkilatlara müraciət ünvanlayıb. Həmin gün Azərbaycanda fəaliyyət göstərən 50 siyasi partiya Ermənistan silahlı qüvvələrinin genişmiqyaslı təxribatına dair

atılmaqla Azərbaycanla təhvil verildi. 2022-ci il avqustun 26-da Ləçin şəhəri, Zabux və Sus kəndləri nəzarətə götürüldü. Bununla da Azərbaycan ərazi bütövlüyünün təmin edilməsinə hərbi-siyasi yolla nail oldu.

Məğlub Ermənistan 44 günlük müharibədə kapitulyasiyaya uğramasına baxmayaraq, üçtərəfli Bəyanatla üzünə götürdüyü öhdəlikləri tam şəkildə yerinə yetirməkdən yayınmağa çalışır və ərazilərimizdə təxminən 15 min kontingentə malik hərbi hissələrini saxla-

Tarixi Zəfərdən suverenliyin tam bərpasına doğru

Cəmi 44 gün ərzində Azərbaycan ordusu 300-dən çox yaşayış məntəqəsini bilavasitə döyüş meydanında işğaldan azad etdi. Müharibənin davam etdirməyən mənasız olduğunu anlayan qarşı tərəf onun üçün kapitulyasiya aktı sayılan üçtərəfli bəyanatı imzalamaq məcburiyyətində qaldı və üzünə müəyyən öhdəliklər götürdü. Həmin sənədə uyğun olaraq 44 günlük Vətən müharibəsindən sonrakı 20 gün ərzində 3 rayon - noyabrın 20-də Ağdam, noyabrın 25-də Kəlbəcər, dekabrın 1-də isə Ləçin bir güllə

3-cü Beynəlxalq Statistika Forumu baş çatıb

24-26 sentyabr tarixlərində Bakı şəhərində “Statistikanın inkişaf perspektivləri: beynəlxalq layihələrin rolu” mövzusunda 3-cü Beynəlxalq Statistika Forumu və Azərbaycanın sədrliyi ilə MDB iştirakçısı olan dövlətlərin Statistika Xidmətləri Rəhbərləri Şurasının 73-cü iclası keçirilib, iclasın yekunlarına dair Kommunique qəbul edilib.

Avropa, Asiya, Amerika və Afrika qitələrini təmsil edən 16 ölkənin və 10 beynəlxalq təşkilatın nümayəndə heyətləri, tanınmış elmi ictimaiyyət xadimləri və ekspertlərin qatıldığı Forumun açılış sessiyasından sonra müasir statistikanın aktual məsələləri müzakirə olunub.

“Statistik islahatlar və inkişaf perspektivləri”, “Sta-

tistikamı dəyişdirən innovasiyalar” və “Beynəlxalq müqayisələr proqramı” mövzularında keçirilən sessiyalarda milli statistika sistemlərinin müasirləşdirilməsi, institusional inkişaf tədbirləri, informasiya mühitində rəsmi statistikanın rolu, süni intellektin tətbiqi, smart-data texnologiyaları, məlumat inteqrasiyası və inklüziv data idarəçiliyi, generativ süni intellektin statistik hesabatların keyfiyyətini artırmaq imkanları, yoxsulluğun ölçülməsi, satınalma qabiliyyəti paritetlərinin hesablanması və onların sosial-iqtisadi təhlillərdə istifadəsi məsələləri diqqət mərkəzində olub.

“Milli Hesablar Sistemi

2025” (MHS-2025), “Əhalinin siyahıyaalınması - 2030 mərhələsi” mövzularında keçirilən sessiyalarda yeni MHS-2025 çərçivəsinin tətbiqi, dəyişikliklərin statistik praktikada əks olunması, rəqəmsal dövrdə siyahıyaalmanın yeni metodları, registr əsaslı sistemlərin üstünlükləri və süni intellektdən istifadənin imkanları ilə əlaqədar geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

“Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri (DİM) üzrə statistika - yolun yarısı” mövzusunda həsr olunmuş sessiyada isə DİM-in monitorinqi sahəsində görülən işlər, alternativ məlumat mənbələrinin bu prosesdə rolu, milli göstəri-

cilərin müəyyənəşdirilməsi, statistik potensialın ölçülməsi və beynəlxalq müqayisələrin aparılması məsələləri ətrafında müzakirələr olub.

Bağlı mərasimində Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Tahir Budaqov və MDB Dövlətlərarası Statistika Komitəsinin sədri Konsantin Laykam çıxış edərək 3-cü Beynəlxalq Statistika

Forumunun mühüm platforma kimi dünya ölkələrinin statistik sistemlərinin modernləşdirilməsi, müasir texnologiyaların tətbiqi, qarşılıqlı fikir və təcrübə mübadiləsi yolu ilə beynəlxalq səviyyədə vahid yanaşmaların formalaşdırılması və əməkdaşlığın genişləndirilməsi baxımından əhəmiyyətini vurğulayıblar.

Dövlət Statistika Komitəsi ilə Tacikistan Respublikasının Prezidenti yanında Statistika Agentliyi arasında Anlaşma Memorandumu imzalanıb

Sentyabrın 26-da Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsində “Statistikanın inkişaf

perspektivləri: beynəlxalq layihələrin rolu” mövzusunda 3-cü Beynəlxalq Statistika Forumunun iştirak-

çıları ilə görüş keçirilib. Görüş çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Ko-

mitəsi ilə Tacikistan Respublikasının Prezidenti yanında Statistika Agentliyi arasında “Statistika sahə-

sində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu” imzalanıb. Memorandumu Dövlət Statistika Komitəsi-

nin sədri Tahir Budaqov və Tacikistan Respublikasının Prezidenti yanında Statistika Agentliyinin direktoru Cəməd Nurmamədzadə imzalayıblar.

Memorandumdan irəli gələn vəzifələrin icra olunmasının səmərəli nəticələr verəcəyinə - statistika sahəsində əməkdaşlığın təşviq və inkişaf etdirilməsi, beynəlxalq səviyyədə müqayisə edilə bilən və hər iki ölkənin sosial-iqtisadi vəziyyətini əks etdirən statistik məlumatlar mübadiləsinin genişləndirilməsi və iki ölkənin statistika qurumları arasında qarşılıqlı əlaqələrin möhkəmləndirilməsinə xidmət edəcəyinə əminlik ifadə olunub.

Azərbaycan və Böyük Britaniya arasındakı münasibətlər inkişaf edir

Birinci Azərbaycan-Birləşmiş Krallıq Siyasət Dialogu
regional əməkdaşlığa təkan verəcək

üzrə vitse-prezidenti Bəxtiyar Aslanbəyli Azərbaycan-Birləşmiş Krallıq Siyasət Dialoqunun ikitərəfli münasibətlərin inkişafı baxımından zəruri addım olduğunu qeyd edib. İlk ölkə arasında neft və qaz sahəsində möhkəm tərəfdaşlıq təməlləri üzərində inkişaf edən mühüm layihələr ticarət və müəndislik,

E.CƏFƏRLİ

Ölkəmizdə görülən işlərdən danışıldı...

Məsələn, bu günlərdə BMT-nin Nyu-Yorkdakı mənzil qərarğahında Qadınlara dair Dördüncü Dünya Konfransının 30-cu ildönümünə həsr olunmuş Baş Assambleyanın Yüksək Səviyyəli İclası keçirilib. İclasda Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradovanın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti iştirak edib.

Mühüm təlim keçirildi...

**Məqalə “Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə
dəstəyi ilə “Gender, ailə və demoqrafiya
məsələlərinin işıqlandırılması” istiqaməti
üzrə hazırlanmışdır**

Qeyd edək ki, gender bərabərliyi mövzusunda beynəlxalq tribunallardan başqa, ölkəmizdə də mühüm müzakirələr aparılır, çoxsaylı layihələr həyata keçirilir. Məsələn, sentyabrın 25-də Komitənin təşkilatçılığı ilə “Gender bərabərliyi və genderasaslı ayrı-seçkilik” mövzusunda təlim keçirilib. Təlimin əsas məqsədi gender bərabərliyi mövzusunda media əməkdaşlarının bilik və bacarıqlarının artırılması, eləcə də cəmiyyətin bu sahədə maarifləndirilməsi işində medianın rolunun

Sonra tələmçi, gender eksperti Məryəm Məcidiyə və iştirakçılara gender bərabərliyinin əsas anlayışları, genderəsaslı zorakılıq, Azərbaycanda genderəsaslı cinayətlərinin səbəbləri və fəsadları mövzularında geniş təqdimatlarla çıxış edib. O, həmçinin gender bərabərliyinin təşviqində medianın rolu və genderə həssas jurnalistikanın üstünlükləri barədə danışib. İnteraktiv muzakirələrlə davam edən tələmin sonunda iştirakçılara sertifikatlar təqdim olunub.

Yeganə

BTQ-nin Nyo-York konfransında birgə bəyanat qəbul edilib

kəçiliyin bütün təzahürlərinin dərhal və qeyd-şərtsiz aradan qaldırılmasının vacibliyi vurğulanıb. Bundan başqa, bəyanatda Baş Assambleyanın 1541 (XV) sayılı və 2625 (XXV) sayılı qətnamələrinin əhəmiyyəti də diqqətə çatdırılıb - hər iki qətnamə bir ərazinin tam

Beynəlxalq konfrasin sonunda birgə bəyanat qəbul olundu. Bəyanatda Birlişmiş Millətlər Təşkilatının Nizamnaməsi və Baş Assambleyanın 1960-cı il 14 dekabr tarixli 1514 (XV) sayılı "Müstəmləkə ölkələrə və xalqlara müstəqilliyin verilməsi haqqında" qətnaməsinin bütün xalqların öz müqəddəratini təyinetmə hüququna təsbit etdiyi və müstəmləkə-

özünüidarəyə nail olub-olmadığını müəyyən edən prinsiplər və dövlətlər arasında dostluq münasibətləri və əməkdaşlıqla bağlı beynəlxalq hüquq prinsiplərini özündə ehtiva edir.

Eyni zamanda, bəyanatda Yeni Kaledoniyanın müstəqilliyi uğrunda həlak olanlar yad edilib. “Kanaki (Yeni Kaledoniya) 1986-cı ildən BMT tərəfindən özünü idarə etməyən ərazi kimi tanınıb və bununla da Fransadakolonizasiya prosesini tamamlamaq üçün beynəlxalq öhdəlik götürüb. 1853-cü ildən etibarən xarici işğala qarşı davamlı müqavimət göstərmiş, fransız müstəmləkəçiliyi dövründə torpaqlarından məhrum edilmiş, ağır repressiyalara məruz qalmış Kanak xalqının mübarizəsinin qurbanlarını yad edirik. 1984-cü ildə müstəqillik qazanmaq üçün yaradılmış Kanak və Sosialist Milli Azadlıq Cəbhəsinin (FLNKS) həlledici mərhələdə olduğunu və BMT-nin fəslərlə bu mübarizənin legitimliyini təsdiqlədiyini vurğulayıraq”, - deyər bəyanatda bildirilib. Bəyanatın sonunda BMT-yə Yeni Kaledoniyanın müstəqilliyinin təminatı istiqamətində addımlar atmağa çağırış edilib. “Biz BMT-ni, Dekolonizasiya üzrə Xüsusi Komitəsinə və bütün üzv dövlətləri Fransanın Kanakinin dekolonizasiya prosesinə mane olmasını qınamağa, Kanakinin tam və qeyd-çərtisiz müstəqilliyini təmin etmək üçün səyləri gücləndirməyə çağırıraq”.

Yunis ABDULLAYEV

Ağ Evdə 2 saat 15 dəqiqəlik müzakirə...

Türkiyə-ABŞ danışıqları nə vəd edir?

Dünyada baş verən və ya illərdir ki, davam edən konfrantasiyaların həlli yeni iqtisadi-siyasi münasibətlər sisteminin ən əsas tələbi kimi gündəmə gəlir. Diqqət yetirərsək, 2025-ci ilin əvvəlindən etibarən bu istiqamətdə

atılan addımlar daha dinamik və effektiv təsir bağışlayır. Təbii ki, burada aparıcı amil kimi ABŞ Prezidenti Donald Trampın bu kimi məsələlərə münasibəti ön plana çıxır - Ağ Evin yeni-köhnə kateklizmlərin həlli ilə

bağlı müəyyənləşdirdiyi siyasət kursu mühüm nəticələr verməkdədir. Ağ Evin regional problemlərin həllində barışdırıcı missiya üstlənməsi həm də global əməkdaşlıq indeksinin yüksəlməsinə yol açır - xüsusilə,

ayrı-ayrı bölgələrin yeni reallıqlar əsasında inkişaf xətti müəyyənləşdirməsi üçün zəmin mövcuddur. Ən mühüm amil isə regional güc mərkəzlərinin bu proseslərdəki aktiv iştirakıdır - ABŞ özünün müttəfiqi və ya tə

rəfdaşı olan bu regional güc mərkəzləri ilə işbirliyini daha da irəliləy aparmaqda maraqlı görünür. Son proseslər də bunu təsdiqləyir - məsələn, rəsmi Vaşinqtonun avqust ayında Ermənistan-Azərbaycan münasibətlə

rinin normallaşmasına hədəflənən fəaliyyəti, Bakı ilə əməkdaşlıq əlaqələrinin güclənməsi yönündə həm verilən mesajlar, həm də atılan addımlar deyilənləri təsdiqləyir.

Ankara regional lider statusunda...

Sırr deyil ki, dünyanın ən ağrılı və təəssüf ki, "tarixi" münaqişə ocaqlarından biri də Yaxın və Orta Şərqdır. Bu bölgədə sabitliyin formalaşdırılması istiqamətində aparılan siyasi fəaliyyətlər zaman-zaman epizodik effektlər versə də, sonradan köhnə məcrasına qayıdıb. Son illərdə isə bu məsələnin inkişaf xətti dəyişib. Xüsusilə Türkiyənin regional güc mərkəzi kimi önə çıxması, siyasi səhnədə tənzimləyi-

ci faktora çevrilməsi, terrorizmə qarşı mübarizəni daha effektiv bir dərəcəyə yüksəltməsi burada əsaslı rol oynayıb. Ankara bu gün bölgənin sabitləşdirici dövləti olmaqla yanaşı, regionun gələcək inkişaf xəritəsinin formalaşmasına da böyük töhfələr verir. Siyasi müəxəssislərin fikrincə, Türkiyənin regionun sabit gələcəyi ilə bağlı atdığı addımlar global mühitədə də rəğbətə qarşılanır. ABŞ-da baş tutan Ərdoğan-Tramp görüşü də bu fikri təsdiqləyir.

Görüşdən öncə mətbuat konfransı...

Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanla Donald Tramp arasında baş tutan görüşün müzakirə predmetləri olduqca zəngin olub. Türkiyə mətbuatının məlumatına görə, dövlət başçıları Qəzza, Suriya, Rusiya-Ukrayna müharibəsi, "F-35" və "F-16" döyüş təyyarələrinin alınması kimi kritik məsələlər üzərində müzakirələr aparılıb. Tramp görüşün əvvəlində verdiyi açıqlamada Prezident Ərdoğanı

xitabən "O, dünyada çox hörmətli-dir", deyib.

Liderlər görüşdən əvvəl jurnalistlərin suallarını cavablandırmaq üçün "Oval kabinetə" keçiblər. Mətbuat konfransında iştirak edən ABŞ nümayəndə heyətinə vitse-prezidenti J.D.Vens, ABŞ Dövlət katibi Marko Rubio və ABŞ-in hərbi naziri Pit Heqset daxil olub. Türkiyəni isə Xarici işlər naziri Hakan Fidan, Milli Müdafiə naziri Yaşar Güler və Energetika naziri Alparslan Bayraktar və Milli Kəşfiyyat Təşkilatının (MİT) direktoru İbrahim Kalın təmsil edib.

zaman mən prezident olsaydım, bu müharibə başlamazdı".

ABŞ prezidenti açıqlamasında Suriya ilə bağlı mesajlar da verib: "Prezident Ərdoğan Suriyanın azadlıq mübarizəsi üçün böyük işlər görüb. O, Suriyanı xilas etdi.

Mən Suriyaya təbiiq edilən sanksiyaları aradan qaldırdım. Suriyanın xilasında, əldə edilən qələbədə Ərdoğanın payı böyükdür, bu, Türkiyənin qələbəsi idi. ABŞ məhz Ərdoğanın istəyi əsasında sanksiyaları qaldırıb".

Ərdoğan: Cənab Trampın həm birinci, həm də ikinci prezidentliyi dövründə...

Prezident Ərdoğan səfərlə və görüşlə bağlı məmnunluğunu ifadə edib. "Cənab Trampın həm birinci, həm də ikinci prezidentliyi dövründə Türkiyə-ABŞ münasibətlərində fərqli bir proses yaşanır. İnənirəm ki, bu gün "F-35", "F-16" və Halkbank ilə bağlı məsələlər ətrafında hərtərəfli müzakirə aparmaq fürsə-

timiz olacaq. Heybeliada məktəbi ilə bağlı üzərimizə düşən hər şeyi etməyə hazırıq. Bu məsələni cənab Varfolomey (İstanbul Provaslav Kilsənin baş yepiskopu) ilə də müzakirə etmək imkanımız olacaq", -deyər Prezident Ərdoğan bildirib.

Jurnalistin "Siz əvvəllər də Prezident Trampın sülhə can atdığınızı bildirmisiniz. Siz həm də regionun bir çox liderləri ilə görüşlər keçirirsiniz. Gələcəkdə necə, birlikdə işləyə bilərsinizmi?" sualına cavabında Prezident Ərdoğan deyib ki, "Bunu inandığım üçün bunları deyirəm. Bölgədəki çətinlikləri ələ verərək birlikdə aradan qaldıracağıma inanıram".

Donald Tramp isə çıxışına Türkiyə Ordusunun heyərtəmizliyini vurğulamaqla başlayıb. O bildirib ki, Prezident Ərdoğanı Ağ Evdə qəbul etmək bizim üçün şərəfdir. Tramp deyib: "F-35"ləri müzakirə edəcəyik. Düşünürəm ki, müzakirələrimiz uğurlu olacaq. Siz "F-35"ləri görmək istəyirsiniz. Biz onları çox ciddi müzakirə edirik. Burada mühüm məsələlər var və onlar müzakirə olunacaq. İnənirəm ki, effektiv görüşümüz olsa, CAAT-

SA sanksiyalarını dərhal ləğv edə bilərik".

Qeyd edək ki, CAATSA "Amerikanın Düşmənlərinə Sanksiyalar Yoluyla Mübarizə Aktı"nın ingiliscə abbreviaturasıdır. 2020-ci ilin dekabrında ABŞ Rusiyadan "S-400" hava hücumundan müdafiə sistemi almasına görə CAATSA çərçivəsində Türkiyəyə qarşı sanksiyalar tətbiq etməyə başlayıb. ABŞ Maliyyə Nazirliyi Müdafiə Sənaye-si Nazirliyini sanksiyalar siyahısına

Tramp: Ərdoğan Suriyanı xilas etdi...

əlavə edib. Bu, ABŞ-dan avadanlıq və texnologiya ixracı üçün lisenziyalar almasına və beynəlxalq maliyyə institutlarından kredit götürülməsinə mane olur.

Prezident Tramp Rəcəb Tayyib Ərdoğanla uzun müddətdir ki, dost olduqlarını deyib: "O, çox hörmətli bir insandır, öz ölkəsində, bütün Avropada və bütün dünyada çox hörmətlidir. Ona böyük hörmətim var. Uzun müddətdir yaxşı münasibətimiz var. Türkiyə prezidenti ilə yanaşı olmaq məni çox xoşbəxt edir. O, çox sərtidir, ölkəsində də yaxşı işlər görür".

Tramp qeyd edib ki, Türkiyə ilə ABŞ arasında iqtisadi məsələlər də müzakirə ediləcək.

Dövlət başçısı vurğulayıb ki, müzakirə ediləcək məsələlər arasında Qəzza problemi də yer alacaq: "BMT Baş Assambleyası çərçivəsində Ərdoğan və bəzi müsəlman liderlərlə birgə Qəzza zirvəsi baş tutdu. Bölgənin liderləri ilə əla

qatışığımız oldu. Biz saziş bağlamağa çox yaxındıq. Girovları xilas edəcəyik. Qəzza ilə bağlı addımlar atıla bilər. Liderlərlə gözəl danışıqlarımız olub. Biz İsrailə də görüşəcəyik. İnənirəm ki, biz bunu edə bilərik. Amerikalı girovlar da daxil olmaqla bütün girovları xilas etmək istəyirik".

Tramp Rusiya-Ukrayna müharibəsi ilə bağlı danışıqları deyib: "Prezident Ərdoğanla hər iki tərəf hörmət edir. Mən də ona hörmət edirəm. O, neytral olmağı xoşlayır. Hazırda ata biləcəyi yeganə addımı Rusiyadan neft almamaqdır. O, Putini çox yaxşı tanıyır".

Tramp yeddi müharibəni dayandırdığını söyləyib və bildirib ki, bunun asan olacağını düşünməkdə yanlışdır: "Rusiya milyonlarla dollarlıq silahdan istifadə edib, nəticədə həqiqətən heç nə qazana bilməyib. İqtisadiyyatı çox pis vəziyyətdədir. Heç bir səbəb olmadan minlərlə insanı öldürürlər. Müharibə başlanan

ABŞ ilə Türkiyə arasında Anlaşma Memorandumu...

İki lider arasında görüş 2 saat 15 dəqiqə davam edib. Ənənəvi şəkildə Ağ Evin qonaqlarını protokol rəhbəri yola saldıqı halda, Türkiyə Prezidentini ABŞ lideri şəxsən yola salıb. Prezident Tramp görüşlə bağlı təəssüratlarını bölüşərək müzakirələrin "Əlat" keçdiyini vurğulayıb. Qeyd edək ki, Prezident Ərdoğan Ağ Evdə Trampa görüşündə Şərəf kitabını da imzalayıb.

Tramp prezident Ərdoğanın əlini sıxaraq "Necəsən, böyük adam?" deyib. Trampın tez-tez Ərdoğanla qarşı tərəfli ifadələr işlətməsi diqqət çəkib.

Vurğulayaq ki, Türkiyə ilə ABŞ arasında Strateji Mülki Nüvə Əməkdaşlığına dair Anlaşma Memorandumu da imzalanıb. Enerji və Təbii Sərvətlər naziri Alparslan Bayraktar bununla bağlı "Türkiyə ilə ABŞ arasında nüvə enerjisi sahəsində köklü və çoxözlü tərəfdaşlıq daha da dərinləşdirəcək yeni bir proses başladıq. Görüşün ardından ABŞ Dövlət Katibi Markonun lideri Rubio ilə birlikdə Strateji Mülki Nüvə Əməkdaşlıq Anlaşma Memorandumu imzaladıq", deyib.

P.İSMAYILOV

Avropa Bankından nikbin proqnoz

Azərbaycanda iqtisadi artımın davamlı olacağı fərz edilir

Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (AYİB) "Regional iqtisadi perspektivlər" adlı hesabatında global iqtisadiyyatın mövcud vəziyyəti və qarşıdakı dövr üzrə proqnozlar yer alıb. AYİB hesab edir ki, ABŞ-ın bir müddət əvvəl tətbiq etdiyi idxal tarifləri dünya miqyasında potensial itkilər yaratmaqla, global əlavə dəyəri azaldacaq. Xüsusilə də Avropa regionunda iqtisadiyyatın artım tempinin azalması gözlənilir, ümumi təsir isə bu regionda ÜDM-in 0,5 faizi həddində ehtimal olunur. Ekspertlərin qənaətinə görə, ümumilikdə, ABŞ-ın gömrük proteksionizmi üzrə qiymətləndirmələr global təchizat zəncirlərinə dolaylı təsirlər göstərəcək və ticarət axınlarını dəyişiklikliyə uğradacaq. AYİB-in rəyinə əsasən, Şərqi Avropa və Qafqazda artım 2023-cü ildəki 4,7 faizdən 2024-cü ildə 3,9 faizə və 2025-ci ilin birinci yarısında 2 faizə qədər yavaşlayıb. Belə ki, bu bölgədə Ermənistan və Rusiya ilə əsas vasitəçi ticarət tərəfdaşı olan Rusiyanın hər iki ölkə ilə əmtəə mübadilələrinin azalması Cənubi Qafqaz iqtisadiyyatında əlavə dəyəri aşağı salıb. Hər iki ölkədə işçi qüvvəsi və kapital axınının irəli gələn təkan zəifləyib. Nəticədə bu regionda orta illik artımın 2025-ci ildə 3 faiz, 2026-cı ildə isə 4,4 faizə qədər sürətlənəcəyi gözlənilir.

Azərbaycanda iqtisadi artım 2,5 faiz təşkil edəcək

Avropa Bankının Azərbaycan iqtisadiyyatı ilə bağlı gözləntiləri isə ümidvericidir. Bankın analitik blokunun qənaətinə görə, güclü dövlət investisiyaları və əhalinin real gəlirlərinin artması 2025-ci ilin birinci yarısında Azərbaycanın qeyri-neft ÜDM-nin davamlı artımını dəstəkləyib, neft-qaz sektoru isə Avropa bazarında tələbatın artmasından faydalanıb. Kreditləşmənin artımı daha da sürətlənərək 20 faizi ötürüb, həm korporativ, həm də pərakəndə kreditləşmə yaxşı nəticələr göstərilib. Sərmayələrin davamlı artımı və maliyyə axınları hesabında iqtisadiyyatda əlavə dəyərin həcmimin böyüməsi istisna olunmur.

AYİB-in ssenarilərinə əsasən, ölkəmizdə iqtisadi artım 2025-ci ildə 2 faiz, 2026-cı ildə isə 2,5 faiz artacaq. AYİB vurğulayıb ki, 2025-ci ildə real ÜDM-in artımında qeyri-neft sektorundakı fəallıq nümayiş etdirəcək. Neft sektorundakı daha zəif göstəriciləri kompensasiya edəcək qeyri-neft bölməsi iqtisadiyyatın aparıcı mühərrikinə çevriləcək. Ehtimal-lara əsasən, enerji qiymətlərindəki dəyişikliyin, global ticarətdəki

qeyri-müəyyənlik və regional geosiyasət iqtisadi artımında yavaşlama riskləri yaradır. Ancaq neftdənkənər bölgələrdə artıq dayanıqlılıq və möhkəm sütunların yaranması ÜDM-in artım potensialını böyüdür. Bundan başqa, AI ilə enerji sahəsində əməkdaşlıq, Orta Dəhlizin genişləndirilməsi, Ermənistanla sülh gündəliyi ilə bağlı situasiyalarda ölkəmizdə əlavə dəyərin artımında təsiriedici faktorlardan olacaq. Növbəti illərdə bölgədə yeni ticarət marşrutlarının açılması isə investorların etimadını artırmaqla bölgəyə gəlişi və yeni sərmayələrə start verməsi iqtisadi və işgüzar fəallığı yüksəldəcək, yeni əlavə dəyər mənbələri formalaşdıracaq.

Hökumətin və maliyyə institutlarının proqnozları

Xatırladaq ki, İqtisadiyyat Nazirliyi 2025-ci il üçün ÜDM artımını 3 faiz, 2026-cı ildə isə 2,9 faiz səviyyəsində proqnozlaşdırır. 2025-ci ilin yanvar-avqust aylarında ölkə iqtisadiyyatı 1 faiz artıb. Qlobal iqtisadi proqnozlaşdırmada əsas istinad mərkəzi kimi qəbul edilən Dünya Bankının (DB) yenilənmiş hesabatında Azərbaycanın uzunmüddətli inkişafında yeni yaranan əlavə dəyər mənbələrinin, xüsusilə də qeyri-neft iqtisadiyyatının dayanıqlı inkişafda töhfəverici rol oynayacağı proqnozlaşdırılır. Bankın iyulda dərc olunan "Qlobal İqtisadi Perspektivlər" adlı hesabatında Azərbaycanla bağlı proqnozları da təxmini ox-

şardır. Bank 2025-ci ildə 2,6 faiz, 2026-cı ildə 2,4 faiz səviyyəsində artım proqnozlaşdırır. Həmçinin beynəlxalq reyting agentliklərinin proqnozları da cüzi göstərici ilə Azərbaycan hökumətinin ehtimallarına yaxındır. "S&P Global" reyting agentliyi 2025-2026-cı illərdə ölkəmizdə 2 faiz, "Fitch Ratings" isə 2025-ci ildə 3,5 faiz, 2026-cı ildə 2,5 faiz, "Moody's" 2,5-3 faiz səviyyəsində artım gözləyir. Beynəlxalq Valyuta Fondu 2025-ci ildə Azərbaycan iqtisadi artımı 3,5 faiz, 2026-cı ildə 2,5 faiz, Asiya İnkişaf Bankı isə cari ildə 3,4 faiz, növbəti ildə isə 3,3 faiz səviyyəsində proqnozlaşdırır.

Ortamüddətli milli prioritetlər

Göründüyü kimi, neft-qaz sektorunun ümumi iqtisadi artımda payı tədricən azalsa da, artımın əsas hərəkətverici dayağı qeyri-neft sektoru olacaq. Bunun üçün dövlətin qarşısında qeyri-neft sektorundan da xiləlmələri artırmaq kimi əsas

çağırış durur. "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası", "Azərbaycan 2030 : sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetləri" və digər konseptual dövlət sənədlərinin hazırlanaraq icra edil-

məsi məhz neftsiz iqtisadiyyat quruculuğu əsasında milli inkişafın təmin edilməsinə yönəlib. Bu strateji hədəfin bir istiqaməti isə işğaldan azad edilmiş ərazilərin ölkə iqtisadiyyatına reintegrasiyası sayəsində yeni əlavə dəyər mən-

bələrinin səfərbər olunmasıdır. Bu isə iqtisadiyyata reintegrasiyanın təmin edilməsi fonunda ÜDM-in nominal dəyərini və real ifadədə artımını da təmin edəcək.

E.CƏFƏRLİ

Soros Fondunu USAİD-in taleyi gözləyir

Yaxın zamanda “xeyriyyəçi” kimi tanınan və öz “xeyriyyəçilik” missiyası adı altında məkrli məqsədlər güdən - vaxtilə müxtəlif ölkələrdə “rəngli” inqilablar təşkil edən, siyasi cəxnaşmalar yaradan və dini-etnik müstəvidə münaqişələr təşviq edən Soros Fonduna qarşı ciddi tədbirlərin görülməsi gözlənilir. Belə demək mümkünsə, ABŞ-in hazırkı administrasiyası sözügedən fondu cəzalandırmaq niyyətindədir. Artıq bu istiqamətdə addımlar atılmağa başlanılıb - ABŞ Ədliyyə Nazirliyinin yüksək vəzifəli məmuru ən azı altı ştatın prokurorlarına ölkə Prezidenti Donald Trampın məsuliyyətə cəlb olunmasını tələb etdiyi milyarder və Demokratlar Partiyasının sponsoru Core Sorosun fondlarının fəaliyyətini araşdırmağı tapşırıb. “The New York Times” nəşri Ağ Evin rəhbərinin müvafiq sərəncamının surətinə istinadən məlumat yayıb ki, sentyabrın 22-də ABŞ Baş prokurorunun müavininin ofisindən olan hüquqşünas Todd Blanş belə bir göstərişi Kaliforniya, Nyu-York, Vaşinqton, Çikaqo, Detroit və Merilend, eləcə də digər ştatların prokurorluqlarına göndərüb. Qeyd edək ki, Donald Tramp bu yaxınlarda Ağ Evdə jurnalistlərlə söhbət zamanı Soros Fondunun rəhbəri Core Sorosa xəbərdarlıq edib - o, bildirib ki, maliyyəçi Core Sorosun və “LinkedIn”in həmtəsisçisi Rid Hoffmanın solçu radikalı maliyyələşdirdikləri aşkar edilərsə, hüquqi problemlə üzləşəcəklər. “Əlbəttə, Soros tez-tez eşitdiyim addır. Mən radikal solçu olan kifayət qədər varlı insanların adlarını eşidirəm. Rid Hoffman adlı bir oğlan haqqında da eşidirəm. Əgər bu işləri maliyyələşdirsələr, problemlə üzləşəcəklər”, - deyər Amerika lideri vurğulayıb. ABŞ-in dövlət rəhbəri Core Sorosu və onun rəhbərlik etdiyi fondu ölkədə sabitliyi pozmağa cəhd etməkdə günahlandırır - o, bir müddət bundan əvvəl “Fox News” telekanalına mü sahibəsində Core Sorosun ölkədə etiraz aksiyalarının təşkilində iştirakı ilə bağlı araşdırma aparmaq niyyətində olduğunu bəyan etmişdi. “Biz Sorosun arxasınca gedəcəyik, çünki düşünürəm ki, bu, ona və digər insanlara qarşı RICO (Cinayət təşkilatları haqqında qanun) işidir, çünki bunlar sadəcə etirazlardan daha çox şeydir, əsl iğtişaslardır, bunlar küçə iğtişaslardır”. Tramp, hətta öz “Truth Social” şəbəkə hesabında da Soros ailəsini cəzalandırmaq niyyətində qərarlı olduğunu bildirib.

C.Soros kimdir və onun fondu hansı fəaliyyətlə məşğul olub?

Qeyd edək ki, C.Soros adı bütün dünyada tanınan ABŞ milyarderlərindən biridir. Nüfuzlu “Forbes” jurnalının tərtib etdiyi dünyanın ən zəngin şəxsləri arasında onun adı 29-cu sıradada yerləşdirilib. C.Sorosun sərvəti 29 milyard \$ məbləğində olduğu bildirilir. Amerikalı milyarder yanız sərvəti ilə şöhrət tapmayıb. İş adamı, eyni zamanda, “Soros” İdarəetmə Fondunun sədri və Açıq Cəmiyyət İnstitutunun rəhbəridir. Həmçinin o, ABŞ-in Xarici Əlaqələr Komissiyasının Direktorlar Şurasının üzvü olub. Digər tərəfdən, C.Soros Amerika İnkişaf

Mərkəzinin üç qurucusundan biridir. C.Sorosun rəhbərlik etdiyi fondun fəaliyyətinə gəlincə, milyarder qısa müddət ərzində fondun dünyanın ayrı-ayrı ölkələrində geniş əhatə dairəsinə malik şəbəkəsini formalaşdırmağa nail olub. Təsis olunduğu 1984-cü ildən bu yana Soros Fondu müxtəlif ölkələrdə “xeyriyyəçilik” adı altında öz məkrli missiyalarının icrasına 14 milyard dollardan çox vəsait xərcləyib və fondun 70-dən çox ölkədə yerli ofisləri fəaliyyət göstərir. Soros Fondunun diqqət mərkəzində postsovet məkanı da prioritet olub - C.Soros və

ona bağlı olan qurumlar “rəngli inqilab” ssenarilərini, həmçinin bu regionda da reallaşdırmağa çoxsaylı cəhdlər göstərblər - otuz ildə “insan hüquqlarının müdafiəsi” adı altında regionda yerli QHT-lərə maliyyə vəsaitləri ayırıb. Təbii ki, bu vəsaitlər fondun regiondakı maraqlarının təmin edilməsinə hesablanmışdı.

Bu, yalnız ABŞ üçün deyil, bütün dünya siyasəti üçün yeni mərhələnin başlanğıcı ola bilər

qdə, Cənubi Qafqazda və Asiyada Trampın siyasəti daha pragmatik, amma eyni zamanda

Fondun maliyyə fırıldaqçılığı

Bir çox mənbələrin dəqiq faktlar üzərində əsaslanan məlumatlarına görə, Soros maliyyə bazarlarında bütün fırıldaqçılıqları “Kvant” fond şirkəti ilə həyata keçirir. Bu kampaniya Karib hövzəsində yerləşən Kurasao adasındakı hollandlardan birinin

adına qeydiyyatdadır. Bu, Soros qrupunun nəzarət etdiyi ən böyük fondur. Sorosun maliyyə sahəsindəki uğurları iki cür izah olunur: İlk versiyaya görə o, buna maliyyə bazarlarının gedişatına borcludur. Başqa versiyaya görə, o, dünyanın müxtəlif ölkələrinin yüksək səviyyəli siyasəti, maliyyə və araşdırma qrupla-

rının rəhbərlərindən aldığı məlumatlarla bank əməliyyatlarını həyata keçirir. Digər tərəfdən, Sorosun “nayomniy menecer” də olduğu qeyd edilir. Yeni beynəlxalq maliyyə bazarlarına nəzarət edən, ancaq kölgədə qalmaq istəyən qruplaşmalar öz planlarını Sorosun əli ilə həyata keçirirlər. Bu qruplaşmalar İngiltərədə, İsveçdə və ABŞ-da fəaliyyət göstərir.

sərt gücə əsaslanan yanaşma ilə fərqlənir”. Ekspert bildirib ki, Tramp Soros Fonduna qarşı çox doğru və düzgün mövqe tutub; Trampın Soros kimi fondlara qarşı kəskin mövqeyi də diqqət çəkir. Çünki bu fondların milli dövlətlərdə qarışıqlıq yaratmaq cəhdləri ABŞ daxilində də ciddi müzakirə olunur. Onun hakimiyyətində Soros Fondunun fəaliyyətinə məhdudiyyətlərin artması və hətta bağlanması ehtimalı realdır. Bu, yalnız ABŞ

üçün deyil, bütün dünya siyasəti üçün yeni mərhələnin başlanğıcı ola bilər. Beləliklə, Trampın prezidentliyi həm daxilə milli identitetin qorunması, həm də beynəlxalq məstəvidə ABŞ maraqlarının qətiyyətli müdafiəsi deməkdir. O, global siyasətdə artıq mövcud oyun qaydalarını sarsıdan, yeni reallıqlar yaradan lider obrazında çıxış edir. Dünya siyasəti üçün bu, həm böyük risklər, həm də yeni imkanlar anlamına gəlir”.

Tramp milli dövlətçiliyi global şəbəkələrin planlarından üstün tutur

Məsələ ilə bağlı politoloq Tural İsmayilov “Yeni Azərbaycan” qəzetinə şərhində qeyd edib ki, Donald Tramp hazırda ABŞ-in prezidenti kimi uğurlu addımlar atır və bu fakt global siyasətdə böyük rezonans doğurur. Onun sözlərinə görə, Trampın hakimiyyətə gəlişi ilə həm daxilə, həm də beynəlxalq arenada sərt kursun bərpası olunduğu müşahidə olunur. “Tramp hər zaman açıq danışığı, sərt ritorikası və populist görünüşü, amma realda milli maraqlara söykənən siyasəti ilə seçilib. O, ABŞ siyasətinə klassik liberal

qrupların uzun illər qurduğu oyun qaydalarını dağıdaraq fərqli bir nəfəs gətirib. Soros kimi strukturlara qarşı qəzəbi isə təsadüfi deyil, çünki Tramp milli dövlətçiliyi global şəbəkələrin planlarından üstün tutur. Hazırkı mərhələdə Trampın ən böyük üstünlüyü ondan ibarətdir ki, o, ABŞ ictimaiyyətinin böyük bir hissəsinin narazılıqlarını dilə gətirir və özünü “xalqın səsi” kimi təqdim edir. O, sərhəd təhlükəsizliyi, miqrasiya, milli iqtisadiyyatın gücləndirilməsi kimi məsələlərdə kompromissiz mövqedədir. Bu, globalist dairə-

lərin planlarına zidd olduğu üçün Trampa qarşı hər zaman güclü kampaniyalar aparılıb. Lakin bütün təzyiqlərə baxmayaraq, onun populyarlığı azalmır, əksinə daha da artır”, - deyər T.İsmayilov vurğulayıb ki, Trampın prezidentliyi həm də beynəlxalq münasibətlər sistemində ciddi təsir göstərir. “O, Avropa ilə münasibətlərdə daha sərt mövqelər tutur, NATO daxilində maliyyə yükünün paylaşdırılmasını tələb edir. Çin və Rusiya məsələsində isə ABŞ maraqlarını qətiyyətlə müdafiə etməyi prioritet sayır. Orta Şər-

Trampın mövqeyi barışmazdır

Politoloq Oqtay Qasimov qəzetimizə şərhində bildirib ki, Tramp Soros Fonduna və onunla eyni mövqeyi bölüşən təşkilatlara qarşı mübazirəni daha da sərtləşdirəcək. “Tramp sol görüşlü təşkilatlar, cəmiyyətlər və fondlara qarşı barışmaz və sərt mövqe tutub. Bunlar arasında Soros Fondu və ona bağlı Açıq Cəmiyyət İnstitutu da var. Həm Soros Fondu, həm də Açıq Cəmiyyət İnstitutu dünyanın müxtəlif ölkələrində, hətta ABŞ-in özündə belə bir çox ra-

dikal mövqeyə malik olan ictimai-siyasi təşkilatları maliyyələşdirib və bununla öz maraqlarını təmin etməyə çalışıb. Sonuq müharibə bitdikdən sonra Soros Fondu Şərqi Avropada və postsovet məkanında, habelə dünyanın müxtəlif coğrafiyalarında yerləşən ölkələrin daxili işlərinə müdaxilə etməyə, xüsusilə də həmin ölkələrdə “rəngli” inqilablar təşkil etməyə və hakimiyyət dəyişikliyinə cəhdlər edib”, - deyər O.Qasimov qeyd edib ki, 2017-2020 -

ci illərdə Soros Fondu və USAİD-in təşkilatçılığı ilə ABŞ mediasında Trampa qarşı kütləvi şəkildə əks-təbliğat kampaniyası aparılıb; “Tramp hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra USAİD-in və ona yaxın qurumların fəaliyyətinə xitam verildi. Radikal baxışlara meyilli olan media qurumlarına maliyyə yardımları dayandırıldı. Bu, çox düzgün bir addım idi. Tramp bu istiqamətdə addımlar atmaqda davam edəcək. Onun C.Sorosa və ona xidmət göstərən şəxslərə xəbərdarlığı ciddi mahiyyət daşıyır”.

Yunis ABDULLAYEV

Turizm insan həyatında bir çox məqsəd və hissi birləşdirən təcrübədir. Bəziləri üçün bu, sadəcə tətillər və ya istirahət forması, bəziləri üçün isə özlərini yenidən kəşf etdikləri, yeni dünyalar gördükləri bir yoldur.

Gəzmək, görmək, kəşf etmək!

Hər səyahət yeni bir başlanğıcdır...

Hər kəsə bəllidir ki, turizmin dünya iqtisadiyyatındakı yeri və rolu

gün keçdikcə sürətlə artır.

Hətta tanınmış iqtisadçılar və analitiklər

qeyd edirlər ki, dünya iqtisadiyyatının gələcəyi

turizm sənayesi və turizm biznesi ilə çox bağlıdır. Bu, heç də mübahisəyə deyil. Çünki 20 ildən çoxdur ki, dünya turistik illik orta artım tempi 5,1 faiz təşkil edib, valyuta daxilolmaları isə 14 faiz artıb.

Turizmin ekoloji və texnoloji təsirləri

Turizm iqtisadiyyatın güclü sahələrindən biri olsa da, son dövrlər yalnız maddi qazanc deyil, həm də sosial, mədəni və ekoloji bir fenomənə çevrilib. Bu sahənin gücü həm də mədəniyyətlərarası dialoqu təşviq etməsindədir. Bir şəhərdən başqa bir şəhərə, bir ölkədən başqa bir ölkəyə gedən turistlər, eyni zamanda, həmin mədəniyyətləri, adət-ənənələri, həyat tərzini təcrübə edərək, daha geniş bir dünyaya qapı açırlar.

Səyahət etdikcə insanlar yeni yerlər kəşf edirlər. Ancaq bəzən yüksək turist axını bir çox bölgələrdə ekoloji tarazlığın pozulmasına səbəb ola bilər. Lakin ekoturizm kimi yeni yanaşmalar turizmin təbii sərvətlərə zərər vermədən daha da inkişaf etməsinə təmin etmək məqsədini güdür.

Son illərdə digital alətlər, həmçinin sosial media platformaları, turizmin gedişatını köklü şəkildə dəyişdirdi. Artıq turistlər gedəcəkləri yer haqqında məlumatları internetdən tapır, otellərini onlayn sifariş edir, sosial media vasitəsilə digər səyahətçilərin təcrübələrini öyrənirlər. Bu, rəqəmsal dünya turizmini daha çox asanlaşdırıb və genişləndirib.

Dünyanın 150-dən çox ölkəsində...

Turizmin dünya ölkələri üçün vacib sahələrdən biri olması barədə söhbət açmağımızın xüsusi səbəbi var. Belə ki, bu gün-sentyabrın 27-si Ümumdünya Turizm Günü kimi qeyd edilir. 1925-ci ildən Cenevrədə müxtəlif adlar altında fəaliyyət göstərən Turizm Təşkilatı 1970-ci il 27 sentyabr tarixdə Ümumdünya Turizm Təşkilatı kimi formalaşmış. 1979-cu ildə Baş qərargahı Madrid şəhərinə köçən təşkilat 27 sentyabr - Ümumdünya Turizm Gününi təsis edib. Bu gün Azərbaycan da daxil olmaqla, dünyanın 150-dən çox ölkəsində turizm təmsilçiləri-

nin bayramı kimi qeyd edilir.

Turizm əsasən sosial-iqtisadi sahə kimi 19-cu əsrin ortalarından inkişaf etməyə başlayıb. Bu dövər qədər isə turizm fərdi gəzinti və səyahət xarakteri daşıyırdı, qeydiyyata düşmədən müxtəlif əraziləri, ölkələri gəzən adamlara “turist” deyirdilər. 1954-cü ildə Birleşmiş Millətlər Təşkilatının

(BMT) yığıncağında “turizm” sözü müzakirə olunub, onun beynəlxalq mahiyyəti, sosial-iqtisadi əhəmiyyəti müəyyənləşdirilib.

BMT-nin 1963-cü ildə keçirilən Roma konfransında isə “turist” anlayışına konkret tərif verməyə cəhd edilib. Sözsüz ki, həmin konfransda turizm konkret tərif verə bilməyiblər. Lakin hazırda turizm bütün dünya miqyasında sosial-iqtisadi sahə kimi inkişaf etdiyinə görə, onun haqqında müxtəlif elmi və tətbiqi əməliyyatlar meydana gəlib.

Azərbaycanda turizmin maraqlı tarixi var. İstər qədim, istərsə də orta əsrlərdə Asiyanın mərkəzi ərazilərindən, uzaq Çin və Hindistan-dan Qara və Aralıq dənizlərinin sahillərində uzaq karvan yolları Azərbaycan

dən, uzaq Çin və Hindistan-dan Qara və Aralıq dənizlərinin sahillərində uzaq karvan yolları Azərbaycan

Ölkəmiz turizm üçün əlverişli məkandır

ərazisindən keçib gedirdi.

Azərbaycanda Ümumdünya Turizm Günü 2001-ci ildən, Beynəlxalq Turizm Təşkilatına üzv olduğumuz vaxtdan qeyd olunur. Prezident İlham Əliyevin 2016-cı il sentyabrın 1-də imzaladığı sərəncama əsasən, Dünya Turizm Günü ölkəmizdə “Turizm işçiləri günü” kimi də qeyd olunur. Bu bayram turizm sahəsində çalışan bütün şirkətlərin əməkdaşları, muzey işçiləri, mehmanxana komplekslərinin rəhbərləri və işçi heyəti - peşəkar səviyyədə rahat və təhlükəsiz

istirahəti təmin edən hər bir kəsin bayramıdır.

Məlumdur ki, son illər turizm ölkəmizdə iqtisadiyyatın aparıcı sahəsinə çevrilib. Bu istiqamətdə görülən ardıcıl və məqsədyönlü tədbirlər turizmin inkişafına öz müsbət təsirlərini göstərir. Azərbaycan turist cəlbediciliyi baxımından öz imicini möhkəmləndirib, bu sahədə dövlət səviyyəsində xüsusi qayğı göstərilir, turizmin inkişafını təşkil edə biləcək dövlət strukturları yaradılıb. Turizmə olan bu münasibətin əsasında sözsüz ki, ölkə-

nin sosial-iqtisadi maraqları dayanır. Həmin sosial-iqtisadi maraqların təminatı üçün isə Azərbaycan Respublikasının Kifayət qədər imkanları və təbii-coğrafi potensialı var. Dünyada mövcud olan 11 iqlim tipinin 9-unu Azərbaycanı əhatə edən ölkəmiz turizm üçün əlverişli bir məkan olması haqqında aydın təəssüvür yaradır. Elə bu faktın özü Azərbaycanın beynəlxalq turizm marşrutuna daxil olması üçün kifayət edir.

Yeganə BAYRAMOVA

Can, Cənab Ali Baş Komandan!

Yuxusuz gözlərinin qızartısında dan...
Can, Cənab Ali Baş Komandan!

Yaralı əsgərə şəfa hissiylə
uzatdığı əlinə,
qürur uğrunda hazır olduğun ölümə
alınını söykəyirəm.

Duruşundakı qətiyyətdə həm də şəhid
qardaşlarına görə
qarışan qəm yandırır adamı.
Amma axı gözüldi:
torpağın ön şirin vaxtında elə
ölümlər var ki,
yaşadığına görə utandırır adamı.

Amma axı neyləməli:
Yer üzündə heç zaman sülh olmayıb,
sülh, olsa-olsa, əbədi müharibənin
arxa cəbhəsidir.
Hətta zərif güllərin savaştığı dünyada
quşların səsi də güllə səsidir.

Amma axı neyləməli:
bir gün daşib-tökülməliydi yerə
illər boyu bağrımızdan axan qan...
Can, Cənab Ali Baş Komandan!

İndi hamıdan dərin sən duyursan
bu dərdi,
hamıdan aydın sən eşidirsən tarixin
bu pıçılısını:
Vətən sevinc deyil, Vətən kədərdir.

Bir gün bu qaçan itlərin kəsiləcək
hürüşü,
Bu ellərdən izi-tozu itəcək...
Sənin yumruğunun bir işarəsiylə
qucacağıq torpağı
qollarımızın arasından bir qucaq
qan-qırmızı qızılgül bitəcək.

İçində üsyan və dərd adam,
doğma adam, mərd adam!

Salam Sarvan

Müharibə başlayıb...
Nəbatat bağındayam.
Hava yaman soyuqdu,
özüm də bir az xəstə.
Heyf, evdən çıxanda papaq da
qoymamışam
Anam elə bilir ki,
ölüm ayağındayam.
Müharibə başlayıb...
Nəbatat bağındayam...

Mən səni gözləyirəm....
Eləcə dayanmışam Eldar
şamının altında
Gör e, adam adında ağaclar
var həyatda
Ağacların üstündən yıxılan
balacalar böyüyür, igid olur.
Mən səni gözləyirəm, amma indi,
bəlkə də,
bu ağacın adaşı Şuşada şəhid olur.

Mən səni gözləyirəm...
Gəlsən, soruşma məndən
Vətən səninçün nədi?
Bax, indi dediklərim
hamısı bəhanədi:

Anamın olduğu yer, atamın
yattığı yer,
bir də sən hardasansa ora
mənə Vətəndir.
Anam heç vaxt ölməsin,
sən də ölmək istəmə.
Mən atamdan bilirəm,
ölüm bədahətəndir.
Mən də mütləq öləcəm,
elə Eldar şamı da,
Bir əsgər anasının ...

Rəşad Nağı Mustafə

Əsgər sinəsi axtarır
isitməyə,
fevral şaxtasından
üşüyən güllə.

hər əsgər tabutu
bir ağ gəlinliklə
köçər...
əsgər deyil,
sevən qızın arzularını
götürüb gedər,
hər atılan güllə.

soba yanında,
gecə yarısı bir qız
məktub yazır səngərə.
anasının yarıyuxulu
“qızım yatmamısan?”
sualına diksinib,
“üşüyürəm, ana
odun atıram sobaya”

Daha gecələri oyaq
qalmağa,
soba yanında
məktub yazmağa,
yalandan üşüməyə,
sobaya odun atmağa
ehtiyac yoxdu...

tağım komandirinin
səngərdən qıvrıla-qıvrıla
boğuc səsi gəlir:
kimsə sağdı?!

Emin Piri

Üzdü ayaqlarımı
Vətən yolu
qayıtdım üzüqoylu...
qayıtdım
qurşağımın yuxarı
qatıyla,
qayıtdım
əlil arabasının atıyla...
İki balam gözüyaşlı
arvadım başıdaşlı...
Yazıq hər əmrə
müntəzir:
həm məni gəzdilir,
həm ... özü gəzir...
Süfrəmdə haram var -
dinmirəm,
İki ac balam var -
dinmirəm.
Dinmirəm
gül ağzı açılarda
heyrətin:
“Vətəni qorudun,
bəs öz qeyrətin?!”
... Üzdü ayaqlarımı
Vətən yolu
bu da mənə
“sağ ol”u...

Qulu Ağsəs

Sizə zəfər gətirəcəyik
bizə məktub yazın
heç olmasa
sətilərdən
ürəyiniz boy versin
səbirlə dinləyin
şikəst qayıdan
əsgər yoldaşlarımızın
gecə sayıqlamalarını
üz çevirib getməyin
uşaqlarımız
dilanəndə
su verin
çörək verin!
atalarımıza siqaret
analarımıza ürək
dirək verin...
sizə zəfər gətirəcəyik
bizə barıt
qoxusu dadmayan
səhər saxlayın
bir az Günəş
bir az dəniz...
bir az da soyuq
xırdalan pivəsi
şəxsən mənim üçün
və sevməyin
ay əclaflar
bizi gözləyən
qadınları...

Zahir Əzəmət